

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ג כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים מג | דף הכולל: נדרים יג.
דף היומי בהלכה: מסימן ע"ד סעיף ה' עד סימן ע"ה אמצע סעיף א' "ויש אומרים".
מוסר: שמירת הלשון - פרק ד' ובפרט שמקלקל' עד פרק ד' וגם הוא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער חשבון הנפש פתיחה סוף פרק ב



להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"רבותיי, לאחר שנה נולד לאשה הזאת בן; ואם תרצו לדעת – אני הוא אותו בן!" | 2543

הסיפור היומי

כאשר נעמד הרב יצחק סלמון להיפרד מידידו
המנוח, פתח ואמר: "ר' אהרן, הנה, הקב"ה החזיר
לך כעת את המפתחות של הרכב". הנוכחים הביטו
זה בזה, אף אחד לא הבין את פשר המשפט המוזר



ואז פתח הרב סלמון וסיפר את אשר התרחש כארבעה עשורים קודם לכן...

לאומי טרק עליו את הטלפון ולא היה מוכן כלל לשוחח בנושא,
"זה המקום המגיע לו על פי החוק, וזהו!!".

האווירה היתה קשה מאוד, כולם היו עם דמעות בעיניים אך
אובדי עצות לגמרי. מברור יסודי התגלה כי קבר ב'הר הזיתים'
במקום הזול ביותר יעלה מחיר אסטרונומי של כששים אלף
שקלים. אולם איך שלא יהיה, הדבר כלל לא היה מעשי, שהרי כל
המלווים נמצאים בהר המנוחות, ומורכב מידי להעביר את כולם
להר הזיתים.

היה ברור כי זה לא פתרון היכול לבוא בחשבון, מוכרחים
לקבור את הנפטר כאן. אולם בהר המנוחות, הקבר הזול ביותר
בקרקע מתחיל במחיר מפולפל של מאה אלף שקלים...!! וגם
מי שמוכן לשלם מחיר אסטרונומי זה, צריך להיות 'בעל קשרים'
ו'פרוטקציונר', משום שאין כבר חלקות העומדות למכירה.

הייתה הרגשה של אזלת ידיים ממש! אף אחד לא ידע מה
עושים, דבר אחד ידעו כולם, הם ממש לא מתכוונים להניח
לאנשי ה'חברא קדישא' לקבור את ר' אהרן בקומות! איש ה'חברא

בכ"ח אייר תשע"ט הובא למנוחות ב'הר המנוחות' בירושלים,
ר' אהרן נחמוד ז"ל, מוותיקי קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס
איירס שבארגנטינה, שרח"ל נפטר ערירי מבלי להשאיר אחריו
זש"ק. כאשר נפטר ר' אהרן, המוסד לביטוח לאומי דאג למצוא
עבורו מקום קבורה, וכך הגיעו המלווים שבאו לתת כבוד אחרון
לנפטר, להר המנוחות.

כאשר החל מסע ההלוויה נחרדו המלווים לגלות כי המקום
שהוכשר לקבורתו של ר' אהרן הוא ב'קומה גבוהה', דהיינו
'קבורה בקומות' שלא בתוך הקרקע, דבר שנאסר על ידי רבים
מעמודי ההוראה בדורנו.

גלגלה יד ההשגחה, ונשיא קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס
איירס, הרב יצחק סלמון הי"ו שהה בארץ הקודש לצורך שמחה
משפחתית, והגיע לתת כבוד אחרון לר' אהרן שאותו הכיר היטב
במשך שנים רבות. רבי יצחק החל מיד במלאכת הקודש למנוע
מלקבור את ר' אהרן בקבר שהוכן עבורו, הוא ניסה להפוך את
העולם, אולם מי שאחראי על קבורת הנפטרים במוסד לביטוח

הסמוך. אמנם הוא שייך ליהודי, מה שבהחלט מהווה בשורה טובה, אולם הוא לא מעוניין למכור את הנכס. כמה שניסו לשכנעו ולדבר על ליבו - לא הועיל, הוא לא היה קרוב לתורה ומצוות והיה עיקש בכך שאין בכוונתו בשלב זה למכור את הנכס.

לאחר מסע שכנועים ארוך ומתיש, בו ניסו לפרוט על מיתרי נשמתו ולומר כי במקום ייבנה בית הכנסת ותלמוד תורה, וזכות לימוד התורה ועניית האמן ואיש"ר תעמוד לו, הסכים האיש למכור את המגרש, אולם הוא דרש לקבל סכום עצום במזומן תוך הצבת אולטימטום קצר מאוד. ראשי הקהילה לא ידעו מניין ישיגו סכום גבוה כל כך במזומן ובזמן קצר כל כך, הן עתה סיימו לרכוש את הקרקע הסמוכה וקופת הקהילה ריקה לחלוטין.

ר' אהרן נחמוד, שרכש ממש אז מכונת חדישה ומפוארת, לא היסס אפילו לרגע. הוא ניגש לראשי הקהילה עם מפתחות הרכב ו... מסר להם אותם בשמחה: "קחו, תמכרו את המכונת בזריזות, שוויה יכסה חלק נכבד מעלויות המגרש הנוסף!".

ר' אהרן", כך אמר הרב סלמון במילים נרגשות, "הקב"ה לא נשאר חייב! כעת החזיר לך הקב"ה את מפתחות הרכב! הנפטר מסר את נפשו לרכישת קרקע לכבוד הקב"ה, גם הקב"ה השיב לו בדיוק באותה מידה, והוא זכה לקבורה בקרקע...".

(הובא בגיליון פרפרת מתוך 'נועם זיוך' - ר' ישראל לביא)

קדישא' שראה את דביקותו של הרב סלמון, נתן לו מספר טלפון של אדם המקושר היטב היטב, ואם יש מישהו שיוכל 'לעשות משהו'... זה רק הוא!

מששמע אותו בעל קשרים אודות העניין, ומסירותם המרגשת של המלווים לאותו 'מת מצוה' שהכל חשו כקרוביו ממש, התגייס במרץ לענין והצליח להשיג - לא פחות ולא יותר - מקום קבורה בקרקע!! בהר המנוחות!! ובחינם!!!

כאשר נעמד הרב יצחק סלמון להספיד ולהיפרד במילים אחרונות מידידו הנפטר, פתח ואמר: "ר' אהרן, הנה, הקב"ה החזיר לך כעת את צרור המפתחות של הרכב..."

הנוכחים לא הבינו את פשר המשפט התמוה. ואז סיפר הרב סלמון את אשר התרחש כארבעה עשורים קודם לכן:

קהילת 'שובה ישראל' בבואנוס איירס הייתה זקוקה באופן נואש למבנה אשר יוכל להכיל את מוסדות הקהילה המפוארת שהתפתחה בצורה מדהימה ובקצב מהיר. לצורך העניין נרכש שטח לא גדול כדי לבנות עליו בנין, אולם הג"ר אליעזר בן-דוד זצ"ל ששימש באותה תקופה כרב הקהילה, אמר לראשי הקהל כי השטח קטן מדי, וכבר עכשיו הוא יהיה צפוף, והקהילה ממשיכה להתפתח, לכן מוכרחים להגדיל אותו ולרכוש גם את המגרש הסמוך לו.

בירור קצר העלה בשורה טובה ובשורה רעה בנוגע למגרש

פרשת השבוע

שאול, חָנוּן, זָרַח - כיצד ייתכן שחלק משמות אלופי עשיו ומלכי אדום המנויים בסוף פרשת וישלח, מקובלים בימינו כשמות יהודיים לחלוטין?



וגם: מה הקשר בין שאול, שואל, שמואל? ומי אמר בכלל שמלכי אדום היו רשעים? | מאמר מרתק

מסקינן בשמייהו". כלומר, אין לקרוא יהודי בשמו של אדם רשע. רבנו חננאל אף מדגיש בפירושו ש"אין אדם נקרא בזה השם ומצליח".

כיצד ייתכן אפוא שבדורות עברו ועד היום מקובל להעניק את השמות 'שאול', 'זרח', או 'יהודית'?

גדולי האחרונים דנו ארוכות בעניין, ונביא כאן מדבריהם רק על קצה המזלג.

בספר 'שולחן גבוה' של הגאון רבי יוסף מולכו, מגדולי סלוניקי לפני כ-250 שנה, הוא כותב לגבי השם קרח, המופיע אף הוא בין אלופי עשיו שבפרשה, ולמרות זאת נקרא בשם זה גם קרח בן יצהר בן קהת בן לוי. הוא טוען כי אין כל ראייה מכך, כי אדרבה, אכן סופו לא היה כשורה ושמו לא השפיע עליו לטובה!

מין בעל ה"חתם סופר" ז"ע, גם כן כותב כך במספר מקומות בספריו. בפרשת קרח הוא כותב: "אני תמה על הצדיקים בני לוי

למרבה הפלא, אחדים משמות אלופי עשיו או מלכי אדום המנויים בסוף פרשתנו, מוכרים כשמות יהודיים לחלוטין, חלקם שכיחים יותר וחלקם פחות.

הבולט שבהם הוא ללא ספק השם 'שאול', המופיע ברשימת המלכים אשר מלכו בארץ אדום. פחות מצוי, אך עדיין שכיח למדי, הוא השם 'זרח', המופיע בפרשתנו בין יתר האלופים האדומיים - אֶלּוּף נַחַת, אֶלּוּף זָרַח, אֶלּוּף שָׁמָה, אֶלּוּף מְזָה'.

לא פחות תמוה הוא השם הנפוץ כל כך, 'יהודית'. כך הרי נקראה אשתו של עשו - יְהוּדִית בַּת בְּאֵרִי הַחִתִּי, אשה שהייתה מקטרת לעבודת אלילים והסבה 'מורת רוח ליצחק ולרבקה' כלשון הפסוק, עד אשר קראה רבקה כי 'קצתי בחיי מפני בנות חת!'

גמרא מפורשת במסכת יומא (לח): דורשת את הפסוק 'שם רשעים ירקב' - "אמר רבי אליעזר, רקביבות תעלה בשמותן, דלא

אדום, אדרבה, מלכים אלו טובים וישרים היו שכן קיימו ז' מצוות. והוא מביא סימוכין לכך משם נוסף של אחד ממלכי אדום אשר בפרשה - בַּעַל חָנָן בֶּן עֲבָדָה: "פירש הרמב"ן שהיה שמו 'חנן' לבד, והרי חנן ודאי מסקינן בשמיה, וכמה תנאים וגם בכתובים הרבה צדיקים בשם חנן".

הגאון רבי פתחיה מרדכי בירדוגו, מרבני מקנאס, נשאל גם הוא אודות שם הנביא הושע בן בארי והשם יהודית ששימשו את אשת עשיו כמובא לעיל, ובספר תשובותיו "נפת צופים" (סימן מט) מביא בשם רבו מהר"י פינטו ז"ל, שהנה רש"י כתב בפרשתנו ששמה האמתי של אשת עשיו היה 'אהליבמה בת ענה', והשם 'יהודית בת בארי' אינו כי אם כסות עיניים של עשיו שכינה שמה יהודית לומר שהיא כופרת בעבודת אלילים כדי להטעות את אביו, ואם כן אין פגם בשם זה. וכן כתב גם בעל ה'שבט מוסר' בספרו 'מדרש אליהו'.

בספר שיירי מנחה מהגאון רבי בנימין פעלזבורג זצ"ל כתב תירוץ מעניין ביותר:

השמות המקוריים של אלופי עשיו - אינם דומים כלל ועיקר לשמות המוכרים לנו! שכן, אותם אדומיים ודאי העניקו שמות בשפתם הם, באדומית או כל לשון גויית אחרת שהייתה מדוברת ביניהם, והיה זה בהיגוי ובצליל השמור לאותו ניב בלבד, כפי שכל לשון יש לה מאפיינים אחרים בעליל. מה שאנו קוראים בתורה, אינו אלא התרגום של לשון הקודש למשמעות אותה מילה גויית, או מילה הקרובה במבטא לאותו שם גויי - "ובכהאי גוונא לית לן בה", הוא מסיק.

(קטעים מעובדים מתוך מאמרו של הרב מנחם מענדיל רוזנבוים ב'המבשר' תורני וישלח תש"פ)

שקראו שם בנם קרח, שהוא שם מאלופי עשיו, וקיימא לן לא מסקינן בשמיהו, וחזי מה עלתה לו... ובתשובותיו (אבהע"ז סימן כב) הוא כותב שייתכן ובדורות הראשונים לא ידעו מעניין הזהירות בשמות, ומוכיח זאת מקרח שלא נזהרו בשמו ובשל כך אירע לו סופו המר (ויצוין שב'ליקוטי יהודה' מביא אף בשם הרה"ק בעל ה'אמרי אמת' מגור זי"ע כדברים האלה, שקרח נקרא בשם רשע וראו מה עלתה בסופו).

גם לגבי השם 'שאל' כותב החת"ס: "נמצא בדברי הימים בבני לוי השם 'שאל', לא ידעתי אם הוא זה נקרא קודם שאל בחיר ה' או אחריו. יהיה איך שיהיה, לא נזהרו לקרוא בשם שאל מרחובות הנהר ממלכי אדום אשר מלכו לפני מלך לבני ישראל, ושאל בן הכנענית (שהוא זמרי בן סלוא)".

ומוסיף וכותב כי זו הסיבה לכך שיש נוהגים להגות את השם שאל באופן שונה: "עייין מה שכתב 'טיב גיטין' בשם שאל שרגילין לקרותו 'שואל', ואין ספק שהוא מטעם הנ"ל". וכותב עוד: "חנה קראה בנה 'שמואל' כי מה' שאלתיו, ולא קראתו 'שאל' מלשון 'שאלתיו', והפסיקה התיבה במ"ם, אין ספק אצלי כי היתה נזהרת בזה מטעם הנ"ל".

אמנם הגאון הנודע רבי יהודה אסאד זי"ע בספרו "יהודא יעלה" (סימן קצט) כותב בתשובה לבנו לגבי שאל המלך: "נראה לי פשיטא, שאם יש גם צדיק באותו שם, ודאי שפיר מסקינן בשמיה, ולא אכפת לן במה שיש גם רשע בשם זה. והנה שם 'שאל' מצינו עוד בתורה בסוף פרשת וישלח - שאל מרחובות הנהר, ואותן מלכי קדם שזכו והצליחו למלוכה, לפני התורה היו, וקיימו ז' מצוות בני נח, מחסידי אומות העולם היו!".

הווי אומר, כי אין כל פגם בקריאת שם הזהה לשם אחד ממלכי

על דא ועל הא

**באמצע הדרשה הביט הרב חיררי זצ"ל על אבי
הבחור, ולפתע, ללא שום קשר למהלך השיעור, אמר:
"לפעמים אדם קם בבוקר ומבחין שהראיה שלו
מטושטשת... "האב שומע את הדברים, ונרעד כולו**



"יד לעין, תקציץ"

הלחץ והדאגה היו גדולים, ולכן ניגש הבחור עם הוריו במהירות למרפאת עיניים. מספר רופאי עיניים בדקו היטב את עיניו, ולאחר הבדיקות ניגש אליהם הרופא הבכיר ואמר, לאחר כל הבדיקות שעשינו לא נמצאה בעיה, העיניים נמצאו בריאות לחלוטין. מה יהיה? שאל הבחור, הראיה שלי במצב נוראי, לאן אגיע אם המצב יימשך כך ויתדרדר? אמרו לו הרופאים, לך לבית החולים, שם תעבור בדיקות מקיפות לבירור מצבך.

הוא נכנס למספר ימים לאשפוז ובדיקות בבית החולים, ולבניתיים ביקשו ממנו הרופאים ליטול מספר תרופות בתקווה

בעלון המפורסם 'עקבתא דמשיחא' פורסם מעשה אמיתי מכלי ראשון. אחד מבניה של משפחה חשובה, שהיה צעיר בריא וחסון, התעורר בוקר אחד והבחין מיד שהראיה שלו לא כתמול שלשום. הוא ראה הכל באופן מטושטש. בתחילה הוא חשב שזה קורי שינה, לכן שטף היטב את פניו, אבל הראיה לא חזרה לקדמותה. הוא החליט שבליילה הקרוב יישן מוקדם מהרגיל, וחשב שזו תופעה זמנית בעקבות עייפות מצטברת, וקיווה שלאחר שינה טובה הכל יחזור לקדמותו. אך גם למחרת הוא קם עם ראיה מטושטשת, והדבר הפריע לו מאוד בתפקוד ובחיי היום יום.

שישפיעו לטובה, והוא שוחרר לביתו עם התרופות תחת מעקב. לאחר כמה שבועות כשהמצב המשיך להתדרדר, והבחור כבר לא מזהה את מי שבקרבתו, נפתרה התעלומה בעיצומה של שבת קודש אחת.

הורי הבחור שהו בשבת אצל חברים בכפר שלם, שכונה בדרום תל אביב. בצהרי יום השבת אמר בעל הבית לאבי הבחור, בוא איתי לשיעור תורה. מדובר בשיעור בהלכה ובאגדה של רב מקובל וצדיק שנפטר לפני מספר שנים, הרב שמעון חיררי זצ"ל. הם הלכו לשיעור ושם קרה הלא יאומן. במהלך הדרשה הסתכל הרב על אבי הבחור, ולפתע העביר נושא ללא שום קשר למהלך השיעור ואמר: לפעמים אדם קם בבוקר ומבחין שהראיה שלו מטושטשת..."

האב שומע את הדברים ורעדה אחזה אותו, הרי לא דיברנו מעולם, מהיכן הרב יודע? והרב המשיך בדרשה ואמר: "לא צריך לדאוג כי הסיבה היא אחת ופשוטה, הוא לא הקפיד על נטילת ידיים כדת וכדין, ולפעמים נוגע בידיו בעודם טמאות בעיני ובשאר איברים, וזה מה שגורם לראיה המטושטשת. לא צריך להבהל מכך, אלא מכאן ואילך להקפיד על נטילת ידיים כמו שצריך מיד בקומו בבוקר, ויזהר שלא יגע בעיניו קודם לכן".

שומע האב את הדברים וצמרמורת אחזה את גופו, דברי הרב היו מופנים ישירות אליו, אך מרוב פחד ומורא בתום השיעור הוא לא ניגש אל הרב, ומיד במוצאי שבת אמר לבנו את דברי הרב, וביקש ממנו שמכאן ואילך יקפיד על נטילת ידיים בכלי כמו שצריך.

השיב לו הבן: "הצדק איתך, אבא, מדי פעם הייתי מסתפק בהכנסת ידי תחת הברז, בלי להשתמש בנטלה, ולפני זה לעיתים הייתי נוגע באיברי גופי". שמע האב וחזר והזהירו שממחר יקפיד על נטילת ידיים כראוי סמוך לקימה, ולא יגע באיברי גופו קודם לכן, ושניהם קיוו לראות ישועות בקרוב.

למחרת עשה הבן כדברי הרב, ומיד התחיל להבחין שיפור בראיה. עברו מספר ימים, ובכל יום שעבר המצב הלך והשתפר, ולאט לאט הטשטוש נעלם, עד ששבוע לאחר מכן אפשר היה

לומר שהטשטוש נעלם לחלוטין. כשהגיע הבחור למעקב בבית החולים, הפרופסור הבכיר שטיפל בו בדק את עיניו ומיד שאל: "מה קורה פה, להיכן נעלם הטשטוש, האם אתה רואה טוב?".

כן - ענה הבחור - אני רואה מצוין. "כיצד זה יתכן?", שאל הפרופסור בתדהמה, והבחור ענה בפשטות, "בזכות נטילת ידיים. רב צדיק אמר שנטילת ידיים תעזור".

התפלא הפרופסור עוד יותר, וביקש מהבחור שיקרא להוריו. כאשר הגיעו ההורים אמר להם הפרופסור: "אינכם מבינים את גודל הנס שהיה לכם. כשבדקנו את בנכם גילינו מחלה קשה מאוד ונדירה בעיניו, שיש אותה למספר אנשים מועט בכל רחבי תבל, והבעיה היא שאין לה מזור ומרפא. לא אמרנו לכם, מכיוון שלא רצינו לייאש אתכם, ניסינו לחכות מעט ולראות האם תרופות שונות ייצבו את מצב הראיה, ואמרנו לעצמנו שאם נראה שדבר לא עוזר, נספר לכם את האמת ונודיע לכם שהבן לקה במחלה שמביאה לידי עיוורון. והנה, עכשיו הבחור לפנינו, ואנו מגלים שהמחלה פשוט נעלמה לחלוטין. דעו לכם שזו הפעם הראשונה המתועדת בהיסטוריה שדבר כזה קורה!"

הגמרא אומרת (שבת קח:): "יד לעין תקצץ" וכו', ורש"י מפרש שאדם הקם בבוקר, שלא יגע בעיניו ובשאר איבריו קודם שיטול ידיו, משום שיש בידיו רוח טומאה, שחס ושולם יכולה להזיק לאדם. נטילת ידיים היא אמנם דבר קטן ופשוט, אבל כשאדם קם בבוקר סהרורי, מתוך רגילות הוא עלול לחכך בידיו ולנגוע באיבריו, וחז"ל מלמדים אותנו שהדבר מסוכן, והמעשה הנ"ל מעיד כאלף עדים על אמיתות דברי חז"ל.

נמצינו למדים עוד, שכל מעשה של האדם משפיע, הן לטוב והן למוטב, ועלינו לדעת שכל מעשה משפיע לא רק בעליונים, אלא גם על האדם בעודו בעולם הזה, ולכן צריך לשים לב לכל פרט ולכל דבר קטן בהלכה, ולדעת שאם אנחנו נוהגים בכל ענין כהלכה, כפי שמורה לנו השולחן ערוך, בודאי שנזכה מהקב"ה לסיעתא דשמיא ורוב טובה, אמן ואמן.

(הרב אברהם עטיה, גיליון פניני בית לוי)

סגולות וישועות

פני שבת נקבלה: סיפור טרי מכלי ראשון על ישועה בזכות תוספת שבת



רגיל לבוא לקברה של הסבתא בהר הזיתים ביום היארצייט, כי באותו זמן הוא היה עסוק בחיידר. והנה שנה אחת הוא הופיע! שאל אותו הרב לינדר שליט"א מה יום מיומיים? הרי אף שנה אתה לא מגיע לקברה של הסבתא בגלל החיידר. סיפר לו הלה

את המעשה דלהלן, שבדידיה הוה, סיפר לי הגאון רבי משה אורי לינדר שליט"א, מחשובי רבני נוה יעקב בירושלים, רבו של בית הכנסת הגדול שערי תורה. ומעשה שהיה כך היה: שאר בשרו הקרוב שגר בבני ברק, והוא רבי בחיידר, לא היה

כדי כך זה לקוי, שמחפשים בבית שעון לרפואה, אולי עוד אפשר להספיק לעשות עוד איזה מלאכה לפני השקיעה...
ואכן, בו ברגע קיבל הלה על עצמו לקבל את השבת מוקדם, ולא יאוחר מזמן הדלקת נרות בירושלים. והוא הבטיח להרב לינדר שליט"א, שהוא יאסוף את כל המשפחה הקרובה, לדבר על ליבם שיקבלו גם הם את השבת מוקדם.
והישועה לא בוששה מלהגיע. כעבור תקופה קצרה הוא התקשר להרב לינדר שליט"א וסיפר לו בשמחה על הבשורות הטובות ב"ה.
(הרה"ג רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א, גיליון מתיקות הדף היומי)

בצער גדול, שיש לו 'פעקל' רציני - 'חבילה קשה' לא עליכם, בתו שכבר עברו כמה שנים מנישואיה, עוד לא זכתה להיפקד בזרע של קיימא, ולכן הוא בא לעורר רחמים אצל הסבתא בגנזי מרומים, שהנכדה תושע בילדים.
נענה לו הרב לינדר שליט"א במתק לשונו: יש סגולה נפלאה לישועה, להכניס את השבת כמה שיותר מוקדם, ולכל הפחות בזמן הדלקת נרות בירושלים, שזה ארבעים דקות לפני השקיעה. עוד המילים על שפתי, החל היהודי לשפוך את לבו, שבדיוק הנושא הזה של קבלת השבת מבעוד מועד, מאד לקוי אצלו, עד

פרשת השבוע

הנגיד התאונן באוזני רבינו: "נדבתי בנין לשיבה, ואחר כך ביקשתי מהם להכניס בחור טוב בינוני, והם לא הסכימו - היכן היא הכרת הטוב שלהם?!"



שו"ת מרתק ממו"ח הגר"ח קניבסקי זצ"ל בענייני החזקת תורה

כמי ששמח בשבילם - כמה טוב יהיה להם שיידעו ללמוד!].
נכנס פלוני לחדר ואמר, כי בעבר הרב קניבסקי אמר לו או תתרגל לומר 'תודה רבה' על תרומה שאתה מקבל, כי הגביר הוא זה שצריך להודות לך על הזכות העצומה שאתה זוכה אותה. מה שאתה כן יכול, זה לברך אותו, וכגון לומר לו: "תזכה למצוות".
"איניני זוכר שאמרתי כך, אבל נכון שכך היה צריך להיות [שהעשיר לא יבקש תודה] אע"פ שבוודאי על פי דין אין שום איסור לומר תודה לתומכי תורה המעניקים מכספם למען עולם התורה והעניים שבישראל".

שאלתי: אבל הנה בברכת כהנים, שזו מצות עשה והכהן חייב בה, מ"מ כתב במשנה ברורה שהמנהג לומר לכהנים יישר כוח?
השיב רבנו: "אבל לא כתוב תודה, אלא שנותן לו ברכה. יישר כוח' זו ברכה.

אמרתי: איתא בחז"ל (ירו' ריש שקלים) ישראל נתבעים ונותנים. והנה אם הם נתבעים, על כורחך שיש תובע, ולכן כשנכנסים לבית גביר יש שנהגו לדבר חזק וללחוץ אותו לתת. אכן, היום במצב העולמי הכלכלי הקשה, יש שירדו מנכסיהם והמתרים התובע אינו יודע מכך, ואם ילחץ והוא לא יכול לתת, הוא סתם מכניס אותו באי נעימות וצער. השאלה, האם לשנות את הגישה, או שמא התובע צריך לעשות חשבון ומטרה שלו, והוא יעשה חשבון שלו?

"גם בשנים כתיקונם אין צורך ללחוץ ולתבוע, אלא לבקש ברכות ובעדינות. ומה שנזכר הלשון 'נתבעין' הפשט נתבעין על ידי בקשה, ולא דוקא בתביעה כפי שאמרתי".

"ויגע בכף ירך יעקב" (בראשית לב כו)

זוהר פרשת וישלח: "וירא כי לא יכול לו, מה עבד - מיד ויגע בכף ירכו, דאתחכם לקבליה. אמר, כיון דאתברו סמכין דאורייתא מיד אורייתא לא אתתקף".

רבים מתומכי תורה היו משגרים את שאלותיהם לרבינו מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל להכוונה והדרכה - כיצד לזכות בחיי נצח. רבנו היה מכוונם בעצה טובה. הם גם מביעים לפעמים צער וכאב על מצבם.

נגיד מתומכי תורה שיחי' התאונן באוזני רבנו, כי נדב בנינים רבים לשיבות ואין לבעלי המוסדות הכרת הטוב כלפיו. לדוגמא, הוא נדב בנין לשיבה ואח"כ ביקש להכניס בחור טוב בינוני, ולא מצוין, ולא הסכימו. היכן הכרת הטוב?! כמו כן סיפר כי פלוני למד אתו בחברותא, וכאשר גמר לקבל את הכסף פתאום אין לו זמן ללמוד עמו.

רבינו השיב: "הם עושים לך טובה, כי על ידי זה, כל החשבון ישולם לך בעולם הבא, ואדרבא הנהגתם אתך באופן שיש לך צער מכך, זה חלק מהשכר הגדול של המצוה [ורגיל היה רבנו להראות דברי הירושלמי בפאה פ"ח ה"ו כדון איכא אגר טוב ע"ש].

שאלתי: מה לומר בדינר על החזקת התורה?

"תאמר להם שהחפץ חיים [שמירת הלשון ש"ג פ"ו] כתב שהללו המחזיקים תורה לעתיד לבוא הם יידעו ללמוד, שהרי כתוב שיישבו במחיצת תלמידי החכמים - 'בצל החכמה בצל הכסף', ואם לא יידעו ללמוד איזה שכר יש להם בכך? זה עונש. על כורחך שיידעו ללמוד". [רבנו אמר זאת בשמחה גדולה רבה

יש לו עשרים אברכים שהם שאר בשרו, האם עדיף להחזיקם, או לתת את התרומה לכולל כללי ציבורי?
"קרוב קודם".

ביקרתי בבית הנגיד העשיר... בלוס אנג'לס, והראני מכתב מרבנו אליו שיתן אלף ש"ח לכל אברך לכוללים של... והרב כתב שם ברכות בעבור זה, ושאלני האם הברכות רק אם יתן הכל?
"אם הצורך שלהם בסכום הנ"ל והוא נותן חצי, אם כן - חצי נתינה חצי ברכה".

(דברי שיח וישלח תשע"ח מתוך 'כל משאלותיך')

אמרתי לרבנו כי אבי זצ"ל ייעץ פעם לפלוני ואמר לו, כי אין לו צורך להתבייש מהנדיב: אתה הרי עושה לו את הטובה הגדולה ביותר שאפשר, ומה לך להתבייש?

רבנו הפטיר: "לפעמים יש שטועים לחשוב כי רק הם העושים לנו טובה, אך הנכון הוא שאנו עושים להם טובה גדולה, ובוודאי שעליהם לשמוח בכך".

פלוני שואל: מה עדיף לו, לבנות בית המדרש או להחזיק אברכים?

"החזקת אברכים עדיפה".

פרשת השבוע

האשה עמדה המומה מול הלהבות המכלות את ביתה. אך אז רצו אליה השכנים ובישרו לה: "הרב אמר שאם תתאזרי באמונה ולא תוציאי מפוך שום מילת צער או טרוניה, תזכי בשנה הבאה בילד"...



"ומספר הסיפור, הרה"ג רבי נפתלי זילברצווייג, מוסיף פרט מצמרר: "רבותי, לאחר שנה נולד לה בן. ואם תרצו לדעת - אני הוא אותו בן!"

תגיע לבניין תאמרו לה בשמי שלא תוציא מפיה מילה אחת של צער וטרוניה ושלא תיקח ללב, כי זה כפרה, ובעזרת השם בזכות זה היא תזכה השנה לילד!".

והנה, כשהגיעה האשה לבניין וראתה שריפה והמולה רבה סביב ביתה, הבינה כי ביתה - רכושה היחיד שנשאר לה אחרי השואה - היה למאכולת אש, שעות ספורות קודם השבת הקדושה. האשה נשברה לחלוטין לאור המראה הקשה, אך אז רצו אליה השכנים ובישרו לה את דברי הרב פורגמנסקי: "הרב אמר כי אם תצליחי לקבל זאת באמונה ככפרה ולא תוציאי מפוך שום מילת צער או טרוניה, תזכי בשנה הבאה בילד ב"ה".

היה זה ניסיון נורא ואיום. אשה גלמודה שעברה את כל סבל השואה האיומה, וכעת גם ביתה הולך כליל. היא עמדה עם דמעות בעיניים, אך לא הוציאה מילה אחת לרעה. היא התחזקה באמונה כי אכן זוהי כפרה מיוחדת במינה על מנת לטהר את נשמתה.

מספר הסיפור, הרה"ג רבי נפתלי זילברצווייג שליט"א, מוסיף פרט מצמרר: "רבותי, לאחר שנה נולד לה בן... ואם תרצו לדעת - אני הוא בנה, ויש לי עוד אחות, שנולדנו אחרי אותה כפרה, למרות שעל פי הטבע לא יכלו הוריי לזכות בילדים אחר השואה, אך בזכות שאמי קיבלה זאת באהבה, היא זכתה לכפרה ונושעה בילדים".

(גיליון 'טוב לחסות בה' ויצא תש"פ)

אל תיראי כי גם זה לך בן (לה יז)

היה זה בתקופה שאחר מלחמת העולם השנייה בצרפת. היהודים ששרדו את השואה האיומה היו מוכים וחבולים בגוף ובנפש מסייטים והתעללויות קשות ואימות שלא יעזבו אותם עד סוף חייהם. באחד מימי שישי, ערב שבת, אירעה טרגדיה קשה ונוראה. בביתם של זוג יהודים, הכינה בעלת הבית את בישולי השבת וסידרה את הבית. היה זה זוג שעבר עינויים קשים ומרים בשואה, עד כדי כך שמרוב הסבל הפיזי שעברו, על פי הטבע לא יכלו לזכות בילדים. בני הזוג השלימו עם העובדה שלא יזכו בילדים עד סוף חייהם, והמשיכו לחיות באמונה ובשמחה.

והנה, באמצע שהניחה האשה את הסירים על הפתילה, יצאה לכמה דקות לקנות מוצר מסוים במכולת השכונתית, אלא שאז אירע הנורא מכל. האש הגלויה אחזה באחד מחפצי הבית והחלה להתלקח בכל אזור המטבח והסלון. תוך דקות בודדות החל עשן סמיך ושחור להתפשט החוצה, אשר החל לכלות את כל אשר עומד בדרכו.

השכנים המבוהלים שהבחינו בלהבות הזמינו את לוחמי האש, כשתוך כדי הם רצים אל עבר מעונו של הגאון רבי מרדכי פורגמנסקי זצ"ל, על מנת לשאול אותו מה ניתן לעשות במצב שכזה.

רבי מרדכי אשר שמע את הדברים אמר בזה הלשון: "כשהגברת

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מה נכלל בחובת הלבוש לאנשים?



על כיסוי חלק הגוף העליון גם בעת אמירת דברי תורה. וכל האמור, הוא מצד הלכות אמירת דברי קדושה, אך מצד חובת הצניעות - צריך האדם להיות מכוסה בצורה מכובדת בכל מקום ובכל מצב, כראוי לכבוד השי"ת, אשר מלוא כל הארץ כבודו וחשכה כאורה לפניו.

[שו"ע ע"ד, ו, ומשנ"ב כא, כב ו"כד; בו"מ דרשו, 27-28, בהרחבה ע"פ המקור]

בתפילת שמונה עשרה, חובה על המתפלל להיות מכוסה בצורה מכובדת, כיון שהוא כעומד לפני המלך, ואסור להתפלל בלבוש בלתי מלא. ומי שגופו מגולה ממתניו ולמעלה - גם אם מצוי במצב זה מחמת אונס, אינו רשאי להתפלל; ואף אם יעבור זמן תפילה, מוטב שיפסיד את התפילה, ולא יתפלל בצורה כזו. אולם, כשהוא מצוי במצב זה מחמת אונס, רשאי הוא לקרוא קריאת שמע ולברך ברכות. ונחלקו הפוסקים אם צריך להקפיד

באיזה מקרה מתירה עצימת עינים לומר ברכה?



ונחלקו הפוסקים בנוגע למידת טפח לענין זה, אם פירושה שטח של טפח על טפח, או שטח באורך טפח ובכל רוחב שהוא. והגיל שבו נחשב הטפח באשה לערווה - יש אומרים, שהוא מגיל שלוש ומעלה; ויש אומרים, שאין גיל מדויק לדבר, אלא מעת שגדלו מעט. וטפח מגולה בבת ביחס לאביה, אינו נחשב כערווה עד לגיל אחת עשרה.

[שו"ע עה, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל ד"ה טפח, וד"ה במקום; וראה רמ"א שם; בו"מ דרשו, 2, 4 ו"א]

שטח של טפח (8-9.6 ס"מ, לשיטות השונות) מגולה במקומות המכוסים שבאשה, דינו כערווה; ואסור לומר כנגדו ברכות, תפילה, או דברי תורה. וזאת, אף אם האומר עוצם את עיניו; אולם, בשעת הדחק, שאינו יכול אפילו להסב את פניו לכיוון אחר, ניתן להקל לומר דברי קדושה בעצימת עיניים. ויש מתירים בעצימת עינים אף לכתחילה, ובפרט בעת אמירת דברי תורה ללא הזכרת שם השי"ת. ואם מסב את פניו לכיוון אחר - מותר לכל הדעות.

האם מותר לאשה להסתובב בביתה ברגליים יחפות?



בזמננו אין מקומות כאלה, ואסור לצאת באופן זה לרחוב. ובבית - יש אומרים שניתן להקל בכך כאשר אין אנשים זרים בבית, ויש חולקים.

ובנוגע לדין 'טפח באשה ערווה' (ראה לעיל) בביתה כשאינה גורבת גרביים - יש אומרים, שאם דרכה להסתובב בביתה ללא גרביים, מותר לומר דברי קדושה כנגדה, ויש חולקים.

[משנ"ב עה, ב, ושעה"צ ה; בו"מ דרשו, 6 ו"א; וראה שם, 5 ו"א]

חובה על האשה לכסות תמיד את כל גופה, פרט לפנייה ולידיה - עד המרפק. ונכון שתכסה גם מעט תחת המרפק לכיוון כף היד. וגם במקום שהנשים נוהגות שלא כדת ישראל, ומגלות את זרועותיהן או את שוקן, וכדומה - אין כל היתר לגלותם. ובנוגע לכפות הרגליים - בשנים עברו, היו מקומות שנהגו אף נשות ישראל הכשורות לצאת לרשות הרבים ברגליים יחפות, אך

* העומד ערום בתוך מים צלולים, רשאי לדבר דברי קדושה, ובתנאי שעניו מחוץ למים ואינן רואות את ערוותו, וכמובן שעליו גם לכסות את ראשו.
* אסור לשהות בגילוי הראש, ואם מכסה את ראשו בידו - אין איסור בדבר. אולם, בעת אמירת דברי קדושה, וכן בעת שהייה בבית הכנסת, חמור האיסור במיוחד, מעיקר הדין. וכיסוי הראש ביד, אין בו די כדי להתיר אמירת דברי קדושה.
* הנוגע בידו במקומות המכוסים שבגוף, צריך ליטול את ידיו. אולם, אם נוגע בהם כשהם נקיים - נחלקו הפוסקים אם צריך ליטול את ידיו.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאיזה מקום צריך להתרחק ארבע אמות כדי לחלוץ את התפילין?



הכסא שאינו קבוע, (כדעת המחמירים דלהלן); ובשעת הצורך, ניתן להקל שלא לחלוץ את התפילין של יד, אך יש להסיר את הרצועה הכרוכה על גב היד והאצבעות. ובנוגע לתפילין של ראש, המנהג שלא להקל בשום אופן; וכשקיים חשש לחילול ה' מפני הרואים, אין להקל אף בנוגע לתפילין של יד.

[שו"ע מב, א-ג, משנ"ב ט ריב, וביה"ל ד"ה בית הכסא קבוע; ביאורים ומוספים דרשו, 5]

הלבוש בתפילין וחפץ לעשות צרכיו - בכל מקום שהוא - עליו לחולצן בריוחוק ארבע אמות מהמקום שפנה בו. ואף אם חפץ להטיל מים בלבד, אך נכנס לשם כך לבית הכסא קבוע לכל דבר, או למקום שיש בו צואה גלויה, עליו לחולצן, שמא יבוא לעשות צרכיו עם התפילין. ולמעשה, יש לחלוץ את התפילין אף לפני הטלת מים בבית

הלוח היומי

י"ג בכסלו | רבינא בריה דרב הונא ע"ה, (מסדר התלמוד בבלי בצוותא עם רב אשי ע"ה ור"י סורא)



יארצייט:

ד' אלפים ר"ס: רבינא בריה דרב הונא ע"ה, (מסדר התלמוד בבלי בצוותא עם רב אשי ע"ה ור"י סורא).
תקצ"ב: רבי דוד ב"ר יעקב אמאדו זצ"ל, בעל תהילה לדוד ועיני דוד.
תרי"ח: רבי שלמה זלמן ב"ר אברהם (מפטשינוב) פרנקל זצ"ל, מויעליפולי.
תרל"ו: רבי דב בער ב"ר ישראל (מרוז'ין) זצ"ל, מליאובה.
תרנ"ג: רבי דוד ב"ר יחיא שלוש זצ"ל, ר"י ומרבני מרקש-מרוקו.
תרפ"א: רבי ישראל ב"ר שמואל אליהו טאוב זצ"ל, ממודז'ין, בעל דברי ישראל.
תרפ"ח: רבי משה שתרוג זצ"ל, מג'רבה, ראש רבני תוניסיה, בעל שבת אחים ושייב משה.
תרצ"ד: רבי ישראל ב"ר דוד משה זצ"ל, מטשורטקוב.
תש"ב: רבי יחיאל מיכל ב"ר ברוך (מוז'ניץ) זצ"ל, מהורודנקא. ובנו רבי ברוך הי"ד.
תש"ה: רבי שלום ב"ר משה חיים הדאיה זצ"ל, ר"י בית א-ל, ובעל ודבר שלום.
תשמ"ג: רבי דב יצחק ב"ר בנימין רבינוביץ זצ"ל, מוואסלוי.



אדום כמו סלק...

הג"ר משה שמואל שפירא אמר: אם מרגיש שנכנס לכעס, יש ב' עצות:

א: שיטייל בבית מצד אחד לצד השני עד שהכעס יעבור.

ב: שילך ויעמוד מול המראה ויראה איך הוא נראה אדום כמו סלק, ואז כבר יתבייש לכעוס.

(מגד תבואות שמש - הנהגות מהגרמ"ש שפירא עמ' עט)

נשתדל למצוא עצות כיצד להימנע מהכעס, כגון לא להגיב מיד כשקורה דבר המכעיס.

לפתוח את היום בטוב...



הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il